

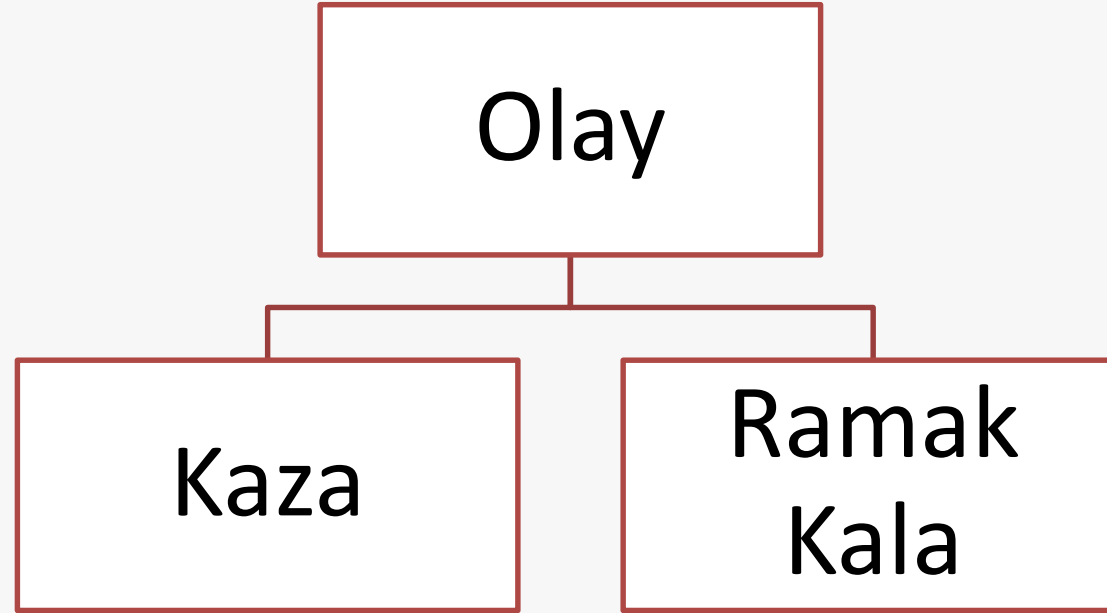
Beyaz YK
Eğitimleri

İŞ KAZALARI VE KAZA ARAŞTIRMALARI

- Tanımlar
- İş Kazalarının Sonuçları
- İş Kazalarının Raporlanması ve Bildirimi ile Cezai Yaptırımlar
- İş Kazalarının Oluşmasına İlişkin Teoriler
- Kaza Araştırması
- Kök Neden Analizi
- TS 12442 Numaralı Türk Standardı

TEMEL KAVRAMLAR

İŞ KAZASI

ILO (Uluslararası çalışma örgütü)

Belirli bir zarara ya da yaralanmaya neden olan, beklenmeyen ve öngörülmemiş bir olaydır.

WHO (Dünya Sağlık Örgütü)

Önceden planlanmamış, çoğu kez kişisel yaralanmalara, makinelerin araç ve gereçlerin zarara uğramasına, üretimin bir süre durmasına yol açan olaydır.

İŞ KAZASI

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu

Madde 3-İş Kazası;

«İşyerinde veya işin yürütümü nedeniyle meydana gelen, ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen ya da bedenen özre uğratan olayı» ifade eder.

İŞ KAZASI NEDİR?

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu

Madde 13-İş kazası;

- a) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,
- b) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş nedeniyle,
- c) Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,
- d) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki **emziren kadın sigortalının**, iş mevzuatı gereğince **çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda**,
- e) Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş geliş sırasında, meydana gelen ve **sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen engelli hâle getiren olaydır.** ⁽²⁾

İŞ KAZALARININ SONUÇLARI

DİREKT MALİYETLER - GÖRÜNÜR

- İlk Yardım Masrafları
- Tedavi Masrafları
- İşçiye-ailesine ödenen tazminatlar
- Mahkeme giderleri
- Raporlar için ödenen ücretin üçte ikisi

İNDİREKT MALİYETLER - GÖRÜNMEZ

- İş gücü kaybı
- Kazalının çalışmaması
- İşin durması nedeniyle oluşan maliyet
- Kazayı incelemek için kaydedilen zaman vb.
- Diğer çalışanlarda moral bozukluğundan dolayı oluşan verim kaybı,
- Makinenin durması ve hasara uğraması
- Malzeme ve hammadde kayıpları
- Sipariş eğer yetiştirilemezse bunun getireceği kayıplar
- Kazalı işçinin üzerindeki işi tekrar düzene koymanın maliyeti
- Eğer yeni işçi başlayacaksa onun alınması ve eğitiminin maliyeti
- Kazalı işçi tekrar başlayacaksa onun verimindeki düşüklük
- Mahkeme giderleri
- Bürokratik işlemlerle ilgili harcanan zaman ve maddi kayıp,
- Kurumun imajının zedelenmesi

İŞ KAZALARININ SONUÇLARI

İşçi Açısından:

- Yaralanma ve yaşamını kaybetme.
- Gelir kaybı, sosyal güvence kaybı.
- İşini kaybetme olasılığı
- Yetersiz tedavi, tedavi giderlerini karşılama.
- Moral kayıplarının aile, akraba fertlerine olumsuz etkisi, dolayısıyla toplumun etkilenmesi.

İŞ KAZALARININ SONUÇLARI

İşveren Açısından :

1. Doğrudan Maliyetler

- Yaralananların hastane ve tedavi masrafları
- Ölenlerin cenaze masrafları
- Yaralananların çalışmadan para almaları
- Hasar gören makine, tezgah, alet ve edevat onarım veya yenilenmesi
- Üretimde durma veya yavaşlama
- İş veriminde düşme, kalitenin düşmesi
- Diğer çalışanlar üzerindeki olumsuz etkileri
- Mahkeme masrafları
- Tazminatlar
- Cezalar

2. Dolaylı Maliyetler

- İş gücünü kaybeden işçinin yerine yenisinin alınması
- Yeni işçinin yetiştirilmesi
- Yeni işçi alınıncaya ve yetiştirilinceye kadar verim kaybı
- Kazalı işçiye yardım etme amacıyla iş bırakan diğer işçilerin verimlilik kayıpları
- Kazanın ortaya çıkardığı moral bozukluğunun sebep olacağı yeni iş kazalarının maliyeti.
- Tüm çalışanlardaki motivasyon kaybindan kaynaklanan verim kaybı.

İŞ KAZASININ İNCELEMESİ VE RAPORLANMASI

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu,

14.Madde:

(1) İşveren;

a)Bütün iş kazalarının ve meslek hastalıklarının kaydını tutar, gerekli incelemeleri yaparak bunlar ile ilgili raporları düzenler.

b) İşyerinde meydana gelen ancak yaralanma veya ölüme neden olmadığı halde işyeri ya da iş ekipmanının zarara uğramasına yol açan veya çalışan, işyeri ya da iş ekipmanını zarara uğratma potansiyeli olan olayları inceleyerek bunlar ile ilgili raporları düzenler.

İŞ KAZASI BİLDİRİMİ

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu,

14.Madde:

(2) İşveren, aşağıdaki hallerde belirtilen sürede **Sosyal Güvenlik Kurumuna** bildirimde bulunur:

a) İş kazalarını **kazadan sonraki üç iş günü içinde**.

b) Sağlık hizmeti sunucuları veya işyeri hekimi tarafından kendisine bildirilen meslek hastalıklarını, **öğrendiği tarihten itibaren üç iş günü içinde**.

(3) İşyeri hekimi veya sağlık hizmeti sunucuları; meslek hastalığı ön tanısı koydukları vakaları, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularına sevk eder.

(4) Sağlık hizmeti sunucuları kendilerine intikal eden **iş kazalarını, yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucuları ise meslek hastalığı tanısı koydukları vakaları en geç on gün içinde** Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirir.

İŞ KAZASININ RAPORLANMAMASI

6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2018 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI												
Kanun Maddesi	Ceza Mad.	Kanun Maddesinde Sözü Edilen Fiil	2018 Yılında Uygulanacak Ceza Miktarı (TL) (Yeniden Değerleme Oranı %14.47)									Açıklamalar
			10 dan Az Çalışanı Olan İşyerleri			10-49 Çalışanı Olan İşyerleri			50-+ Çalışanı Olan İşyerleri			
			AZ TEHLİKELİ (Aynı miktarda)	TEHLİKELİ (%25 artırılarak)	ÇOK TEHLİKELİ (%50 artırılarak)	AZ TEHLİKELİ (Aynı miktarda)	TEHLİKELİ (%50 artırılarak)	ÇOK TEHLİKELİ (%100 artırılarak)	AZ TEHLİKELİ (%50 artırılarak)	TEHLİKELİ (%100 artırılarak)	ÇOK TEHLİKELİ (%200 artırılarak)	
MADDE 14 - İş kazası ve meslek hastalıklarının kayıt ve bildirimi	26/1-e	14/1 İş kazalarının ve meslek hastalıklarının kaydını tutmamak, gerekli incelemeleri yaparak bunlar ile ilgili raporları düzenlememek, İşyerinde meydana gelen ancak yaralanma veya ölüme neden olmadığı halde işyeri ya da iş ekipmanının zarara uğramasına yol açan veya çalışan, işyeri ya da iş ekipmanını zarara uğratma potansiyeli olan olayları inceleyerek bunlar ile ilgili raporları düzenlememek.	2.319	2.898	3.478	2.319	3.478	4.638	3.478	4.638	6.957	TL / her yükümlülük için ayrı ayrı

İŞ KAZASININ GEÇ BİLDİRİMİ

6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2018 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI												
Kanun Maddesi	Ceza Mad.	Kanun Maddesinde Sözü Edilen Fiil	2018 Yılında Uygulanacak Ceza Miktarı (TL) (Yeniden Değerleme Oranı %14.47)									Açıklamalar
			10 dan Az Çalışanı Olan İşyerleri			10-49 Çalışanı Olan İşyerleri			50+ Çalışanı Olan İşyerleri			
			AZ TEHLİKELİ (Aynı miktarda)	TEHLİKELİ (%25 artırılarak)	ÇOK TEHLİKELİ (%50 artırılarak)	AZ TEHLİKELİ (Aynı miktarda)	TEHLİKELİ (%50 artırılarak)	ÇOK TEHLİKELİ (%100 artırılarak)	AZ TEHLİKELİ (%50 artırılarak)	TEHLİKELİ (%100 artırılarak)	ÇOK TEHLİKELİ (%200 artırılarak)	
	26/1-e	14/2 İş kazalarını ve meslek hastalıklarını 3 iş günü içinde SGK'ya bildirmemek.	3.092	3.865	4.638	3.092	4.638	6.184	4.638	6.184	9.276	TL
	26/1-e	14/4 Sağlık hizmeti sunucularının iş kazalarını, yetkili sağlık hizmet sunucularının meslek hastalıklarını en geç 10 gün içinde SGK'ya bildirmemesi.	3.092	3.092	3.092	3.092	3.092	3.092	3.092	3.092	3.092	TL

İŞ KAZALARI GERÇEKTEN BU NEDENLERDEN Mİ OLUR?

KAZALARIN 4 ANA NEDENİ

- 1- GÖRMEDİM**
- 2- DÜŞÜNEMEDİM**
- 3- BİLMİYORUM**
- 4- ACELEM VAR**

İŞ KAZALARI NEDEN OLUR?

Güncel Domino Teorisi

İşviçre Peyniri Modeli

İnsan Faktörleri Teoremi

Kaza/Olay Teoremi

Sistem Teorisi

Çok Etken Teorisi

Kombinasyon Kuramı

Enerji Teorisi

Domino Teorisi(Heinrich)

Tek Faktör Teorisi

KAZA ARAşTIRMASI

KAZA ARAşTIRMASININ AMACI

Kazanın kök nedenlerini ortaya çıkararak, hataları belirlemektir...

Kaza araştırması, kişilerin hatalarından çok sistemdeki hatalara odaklanmalıdır...

KAZA ARAşTIRMASININ AMACI

Tehlikeleri tanımlamak

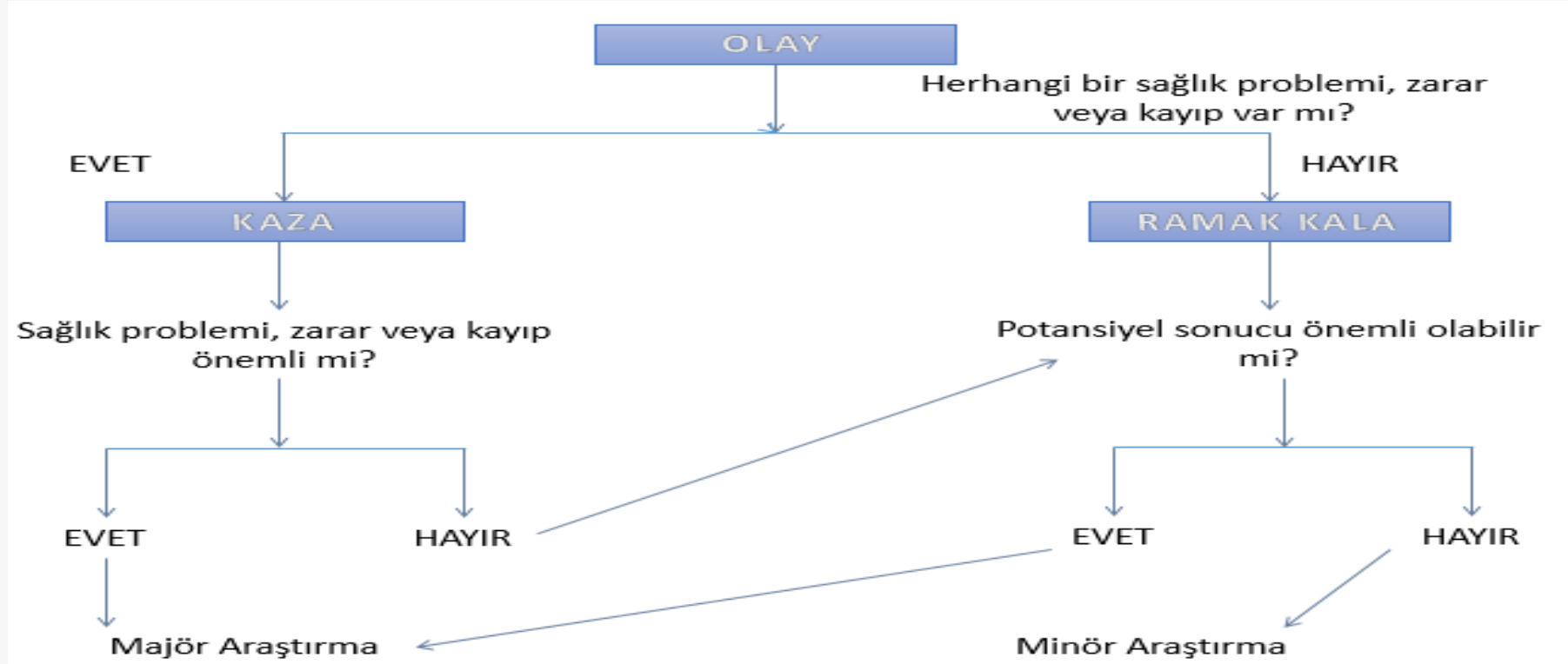
Süreçlerdeki eksiklikleri belirlemek

Kaza maliyetlerini azaltmak

Çalışanlara moral vermek

Gelecekte olabilecek kaza ve kayıplara engel olmak

KAZA ARAŞTIRMASI DETAYI

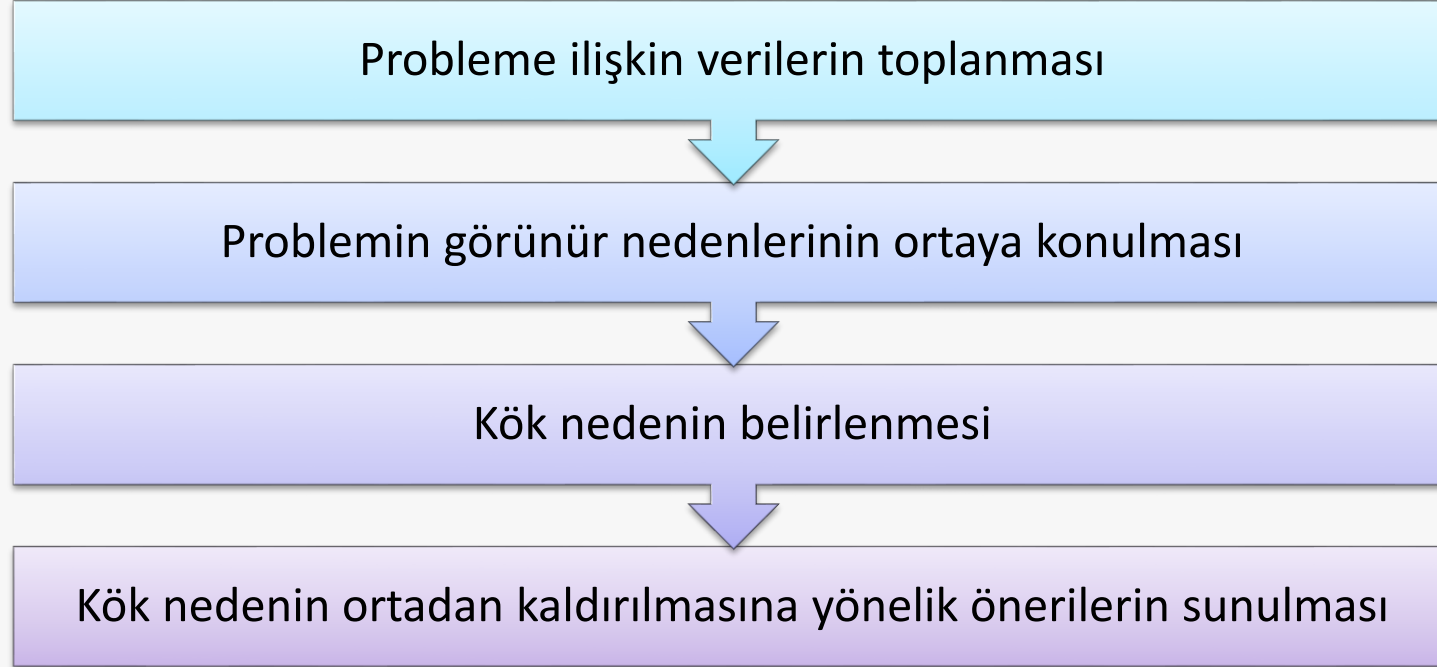
KAZA ARAŞTIRMASININ AŞAMALARI

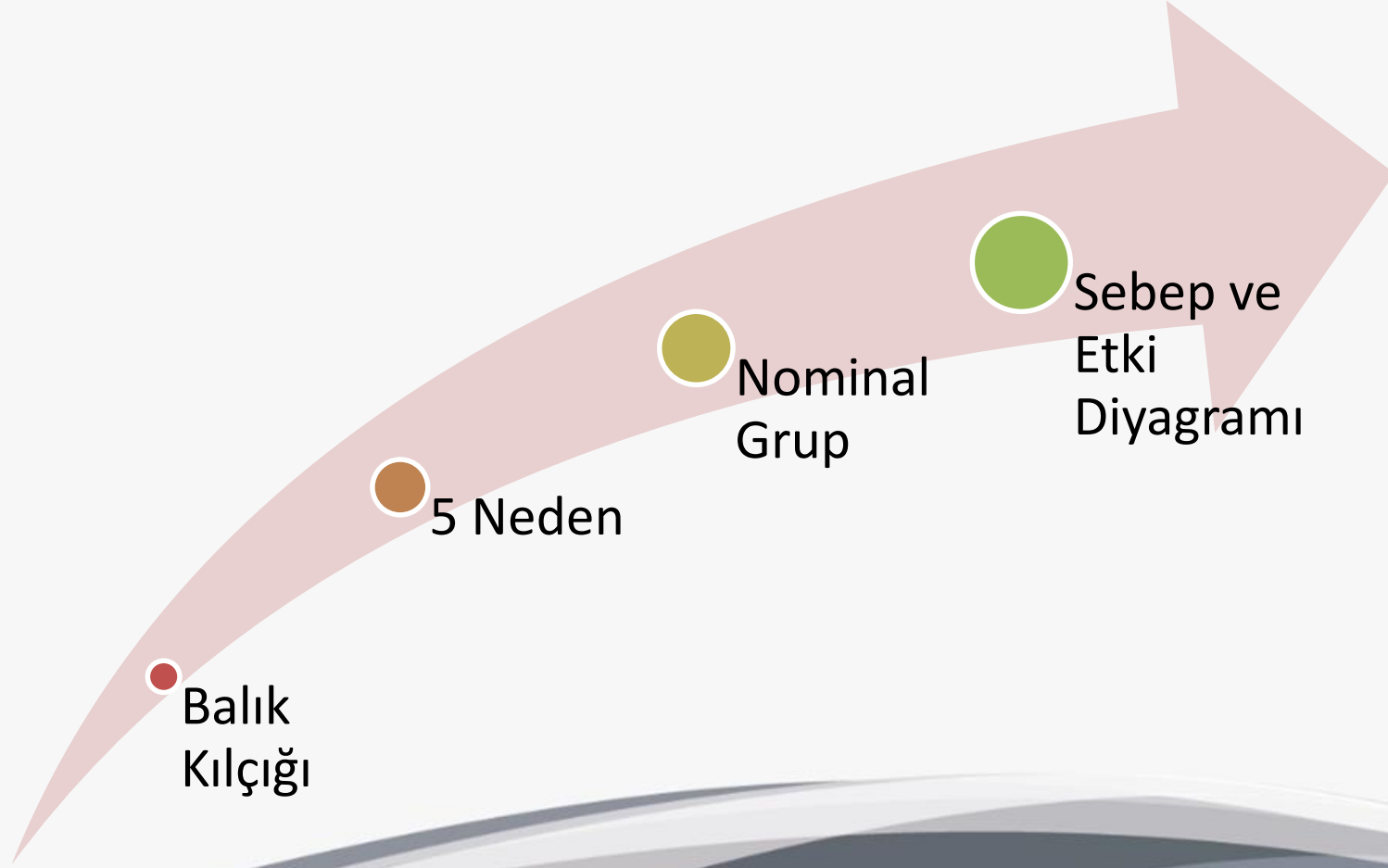

KÖK NEDEN ANALİZİ

KÖK NEDEN ANALİZİ AŞAMALARI

KÖK NEDEN ANALİZİ TEKNİKLERİ

ÖRNEK KÖK NEDEN ANALİZİ (Balık Kılçığı Tekniği)

İnsan

- Sürece Dahil olan kişiler

Yöntemler/Metodlar

- Sürecin nasıl çalıştırıldığı ve politikalar, prosedürler, kurallar, düzenlemeler, kanunlar gibi belirli gerekleri

Makineler

- Ekipman, bilgisayar, alet vb. türden işin yapılmasını sağlayan cihazları

Malzemeler

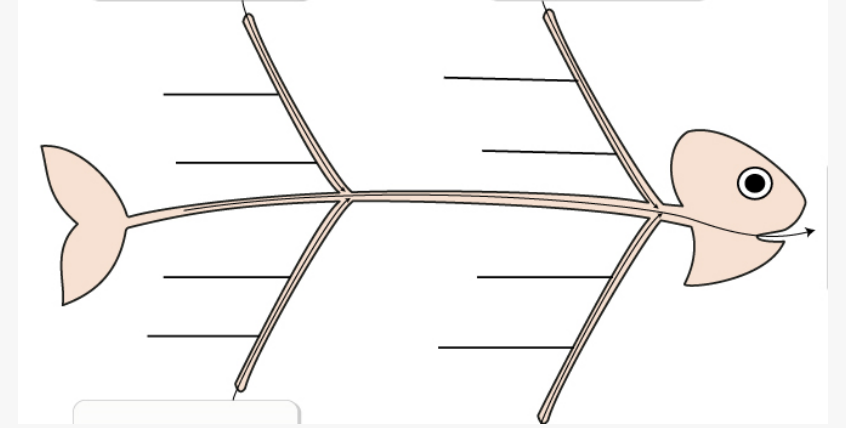
- Hammaddeler, parçalar, kalemler, kağıtlar vb. türden son ürünü üretmekte kullanılanları

Ölçümler

- Kaliteyi değerlendirmek için kullanılan ve süreç tarafından yaratılan verileri

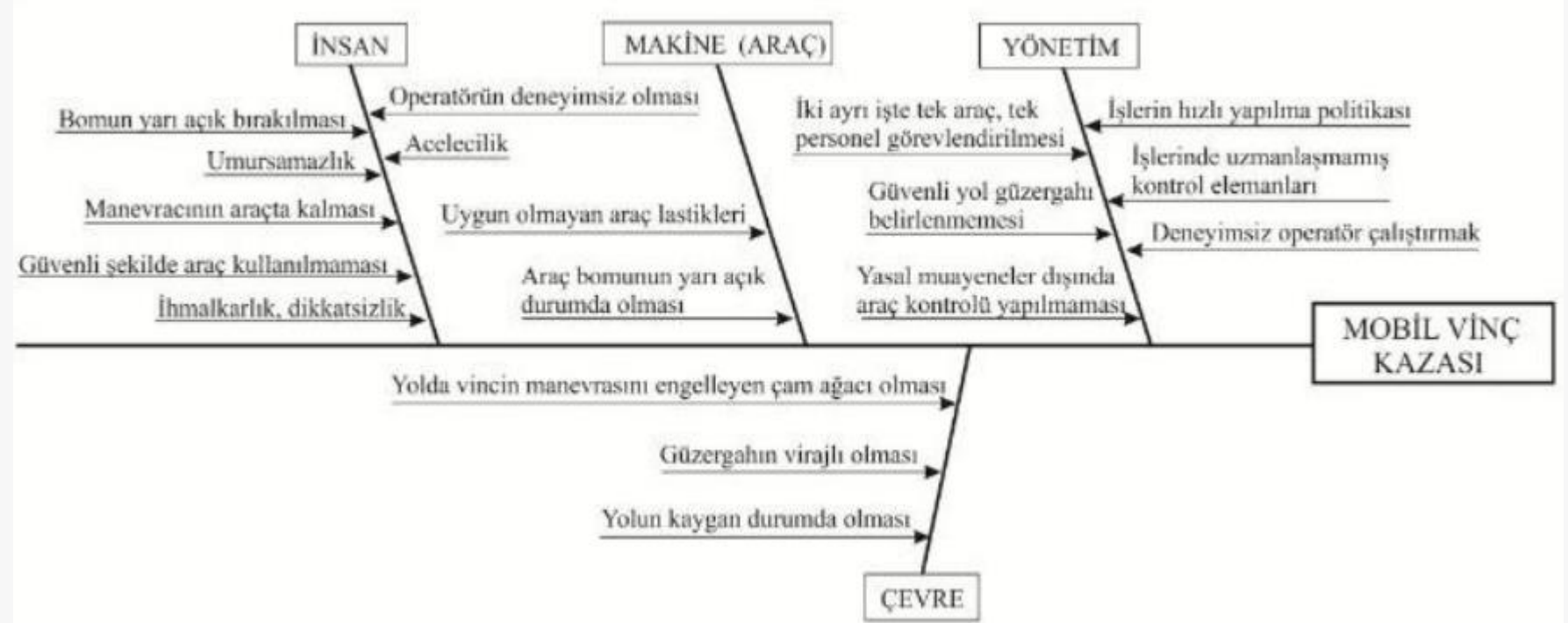
Çevre

- Sürecin çalıştığı yer, zaman, sıcaklık ve kültür gibi koşulları ifade ederler

ÖRNEK KÖK NEDEN ANALİZİ (Balık Kılçığı Tekniği)

Kaza: Vinç Devrilmesi

TS 12442 NUMARALI TÜRK STANDARDI İŞ KAZASI RAPORU'NA UYGUN RAPORLAMA TEKNİĞİ

İŞ KAZASI RAPORUNUN OLUŞTURULMASI

- ✓ Raporun doldurulması sorumluluğu **işveren veya işveren vekiline** aittir.
- ✓ İşyerinde meydana gelen **her kaza için** bir iş kazası raporu doldurulmalıdır.
- ✓ **Kazazede sayısı beş kişiden fazla ise** kazazedelerle ilgili bilgiler için rapora ek yapılmalıdır.
- ✓ Rapor kazanın olduğu gün, mümkünse kazanın hemen ardından doldurulmalıdır.
- ✓ Kaza raporunun örneği kaza meydana geldikten sonra **24 saat içinde** ilgili kurumlara gönderilmelidir.

İŞ KAZASI RAPORUNDA YER ALACAK BİLGİLER

- ✓ İş yerinin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürlüğü'nce verilen Dosya Sicil Numarası ve Sosyal Sigortalar Kurumu Sicil Numarası
- ✓ Kazanın meydana geldiği tarih ve saat
- ✓ Raporun düzenlendiği tarih ve saat
- ✓ Kazanın, iş yerinin hangi bölümünün neresinde meydana geldiği
- ✓ Kaza, iş yeri dışında meydana geldiyse kazanın olduğu adres
- ✓ Kazanın olduğu gün iş yerinde iş başı yapılan saat
- ✓ Kazaya uğrayan işçilerin iş başı yaptığı saat
- ✓ Varsa alt işverene (taşeron) ait unvan, adres, telefon ve faks numaraları, Vergi Dairesi ve Vergi Numarası, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürlüğü'nce verilen Dosya Sicil Numarası ve Sosyal Sigortalar Kurumu Sicil Numarası

İŞ KAZASI RAPORUNDA YER ALACAK BİLGİLER

- ✓ Rapor numarası
- ✓ İş yerinin unvanı (ticari sicile uygun yazılmalıdır)
- ✓ İş yerinin adresi, telefon ve faks numaraları, Vergi Dairesi ve Vergi Numarası (açık bir şekilde yazılmalıdır)
- ✓ İş yerinin iş kolu, Sosyal Sigortalar Kurumu'nun gruplandırmasına uygun olarak, Sosyal Sigortalar Kurumu sicil numarasındaki iş kolu olarak yazılmalı
- ✓ Kazanın olduğu gün iş yerinde çalışan toplam işçi sayısı
- ✓ Kazazede sayısı (kazanın sonuçlarından etkilenenlerin sayısı)
- ✓ Varsa, en az iki görgü tanığının ifadesi (raporda kendi ifadeleri ile yazılmalıdır, ifadeler ad ve soyadları yazıldıktan sonra okutulup imzalatırılmalıdır)

İŞ KAZASI RAPORUNDA YER ALACAK BİLGİLER

✓ Kaza yapısının tanımlanması başlığı

*Kazanın oluş şekli, kazazede ve tanıkların ifadesi ve raporu dolduran kişinin gözlemi doğrultusunda çalışma ortamı, kullanılan madde, çalışılan alet ve makineler, kazazedenin veya kazazedelerin yaptığı iş, çalışma yöntemi, atıklar, üretimde kullanılan enerji, ürün unsurları dikkate alınarak kısa ifadeler ile kaydedilmelidir.

✓ Kazanın oluş nedenleri

*Kazanın oluş nedenleri başlığı altında; kazaya yol açan veya açmış olabilecek tehlikeli durumlar ve davranışlar ile kişisel koruyucular ve makine koruyucuları bilgileri yer almalıdır.

**Kaza oluş şekli tanımlanırken; çalışma ortamı, kullanılan madde, çalışılan alet ve makinalar, insan faktörü, çalışma yöntemi, atık, enerji ve ürün ögeleri temel alınmalı.

İŞ KAZASI RAPORUNDA YER ALACAK BİLGİLER

***Kazanın nasıl olduğunu tanımlama hatalar dizisi şeklinde yani sondan başa doğru; ne/neden/nasıl gibi soruların cevapları belirlenerek yapılabilir. Örnek vermek gerekirse;

Ne oldu? İşçi düştü. Kolunda morluk var...
Neden düştü? Yer ıslaktı...

Yer neden ıslaktı? Temizlik makinasından su sızmıştı...
Temizlik makinası neden su sızdırmıştı? Periyodik bakımı yapılmadığı için su sızdırmıştı...

Neden periyodik bakımı yapılmamıştı? Bakım planlanmamış....
Neden bakım planlanmamış?

İŞ KAZASI RAPORUNDA YER ALACAK BİLGİLER

✓ Yaklaşık maddi zarar

*Kazanın neden olduğu üretim aksamaları, makine ve aksamalarda meydana gelen hasarlar, vb.

✓ Öneriler

*Benzer bir kazanın olmaması için ustabaşı, iş güvenliği sorumlusu ve işletme müdürü veya amiri tarafından önerilecek hususlar.

✓ Kazayla ilgili işveren veya vekilinin düşüncesi

✓ Kaza yeri fotoğraf ve krokisi (mümkünse)

✓ İş yerinde vardiyalı çalışma olup olmadığı

İŞYERİ KAZA RAPORU

- ✓ Herhangi bir yaralanmaya neden olmayan, diğer iş kazası raporunun doldurulmasının gerekmediği ve bildirilmesi yasal zorunluluk taşımayan kazalar da raporlanır.

İŞYERİ KAZA RAPORUNDA AŞAĞIDAKİ HUSUSLAR BULUNUR:

- ✓ Kaza yerinde bulunanların adı ve soyadı
- ✓ Kazanın nerede olduğu
- ✓ Kazanın ne zaman olduğu
- ✓ Kazaya neden olan tehlikeli durumlar
- ✓ Kazaya neden olan tehlikeli davranışlar
- ✓ Benzer bir kaza olmaması için uygun görülen öneriler

KAZASIZ GÜNLER DİLERİZ...